DIGITALE SPRAAK

VOOR DE ZENDAMATEUR IN EEN NOTENDOP

DOOR PETER, PD1EDS

Geïnspireerd door een gesprek wat ik had met Jan PA3JSB

EVEN VOORSTELLEN

Peter Nendels PD1EDS

DIGITALE SPRAAK (DV)

- Waar denken we dan aan
- Analoge versus Digitale en Hybride spraak
- Gebruiksmogelijkheden wat kunnen we er mee
- Voor en nadelen Analoog/DV
- Verschillende soorten systemen en merken
- Welke toepassing is voor mij het meest geschikt
- Vragen

VERSCHILLEN TUSSEN TOEN EN NU !

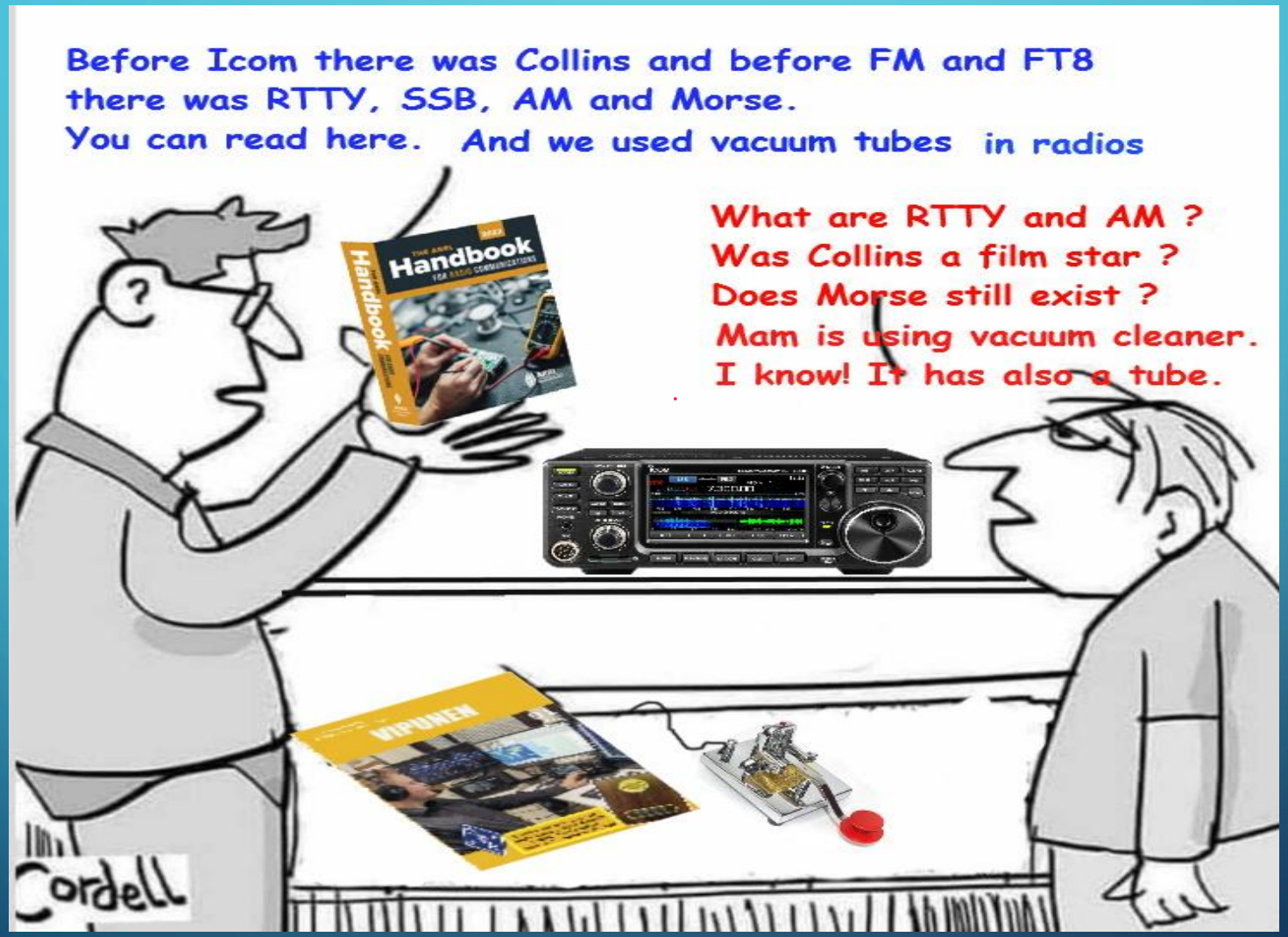

Ze zijn er wel maar gelukkig niet al te groot

Digitale spraak waar denken we dan aan

- Iedere vorm van digitale spraak is niets anders als een

- # Modulatie vorm

ZO OUD ALS DE WEG NAAR ROME

DUS EIGENLIJK MOGEN WE STELLEN DAT

CW is de eerste vorm van digitale spraak

-.-. .-- .. ... -.. . . . .-. ... - . ...- --- .-. -- ...- .- -. -.. .. --. .. - .- .-.. . ... .--. .-. .- .- -.-

ANALOGE VERSUS DIGITALE SPRAAK

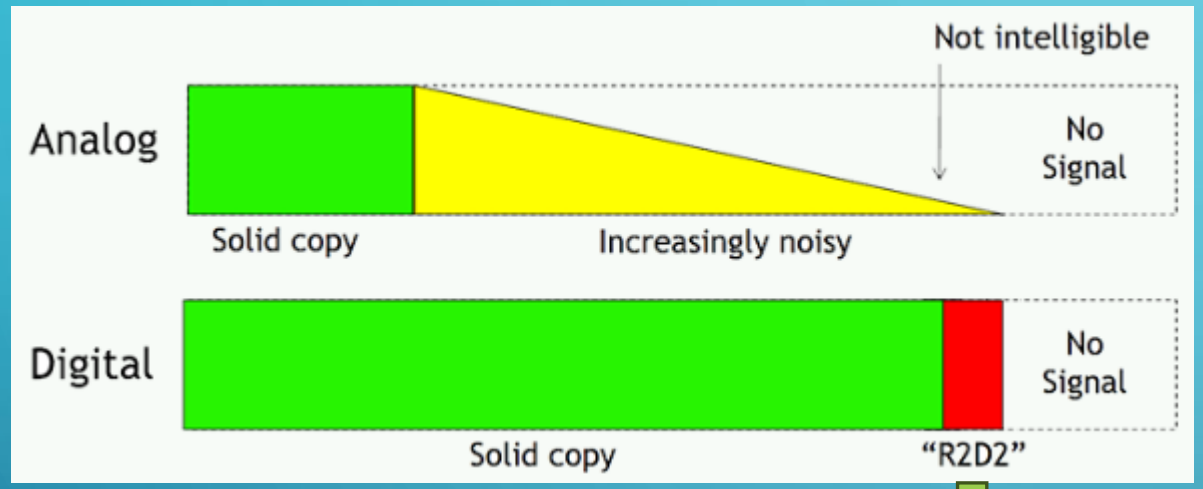

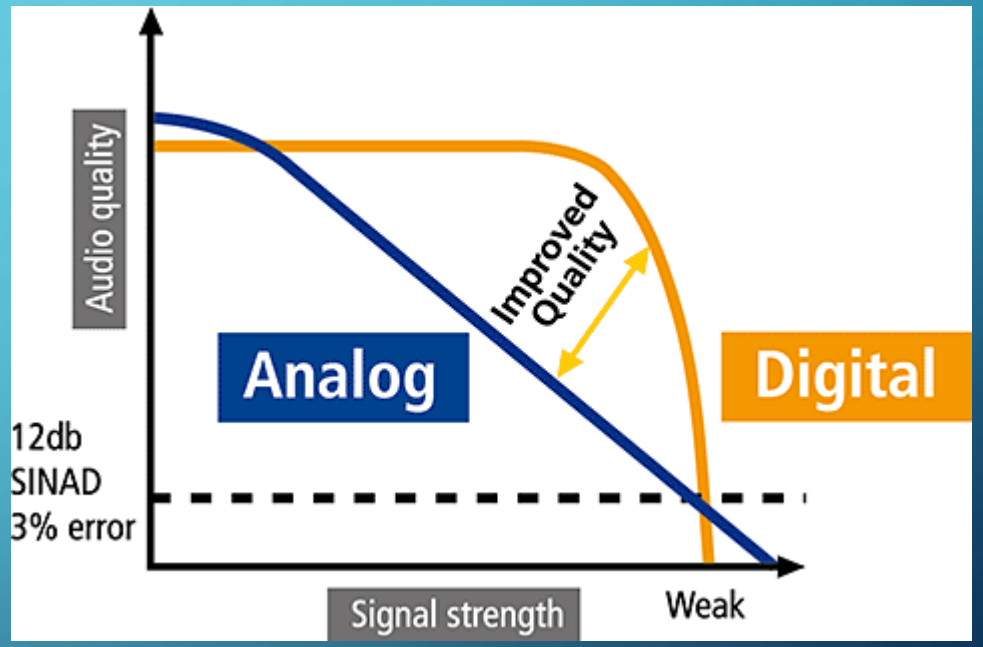

IN HOOFDLIJNEN VIER SOORTEN VAN SPRAAK

- Analoge spraak conventioneel AM FM SSB

  spraak zonder gebruik te maken van een gateway maar wel repeatergebruik
- Hybride spraak

  Analoge spraak met gebruik van repeaters met gateway functie

  Echolink IRLP
- Digitale spraak DV met of zonder gebruik repeaters en hotspots met gateway functie
- Volledige IP systemen radio direct aan gateway of 4/5G portofonie

OPBOUW VAN EEN DV SIGNAAL

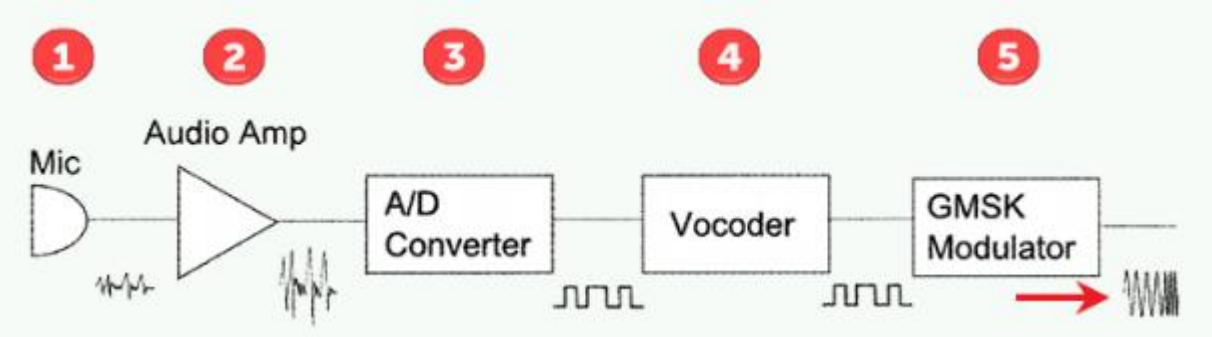

OPBOUW VAN EEN DV/CW SIGNAAL

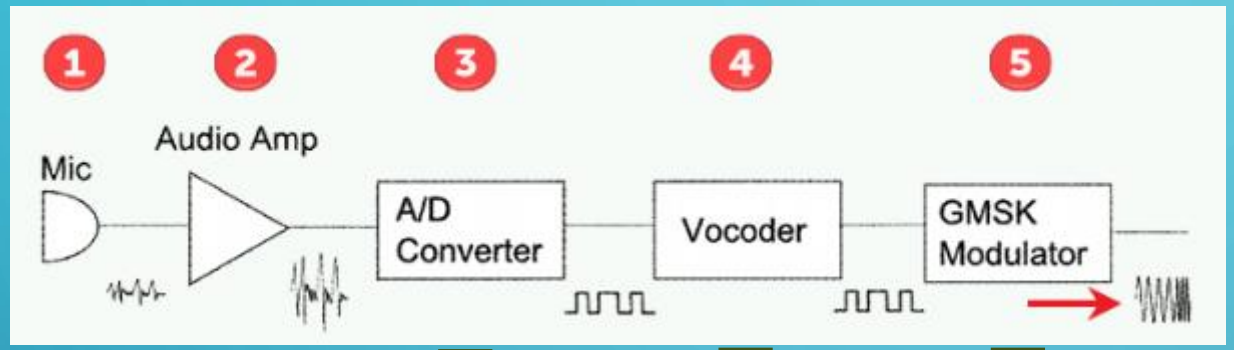

De uitgezonde modulatie soort CW

De taal CW

De radioamateur zelf

ANALOOG VERSUS DIGITAAL

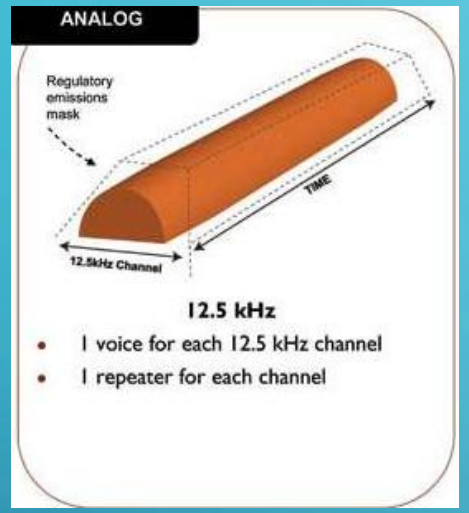

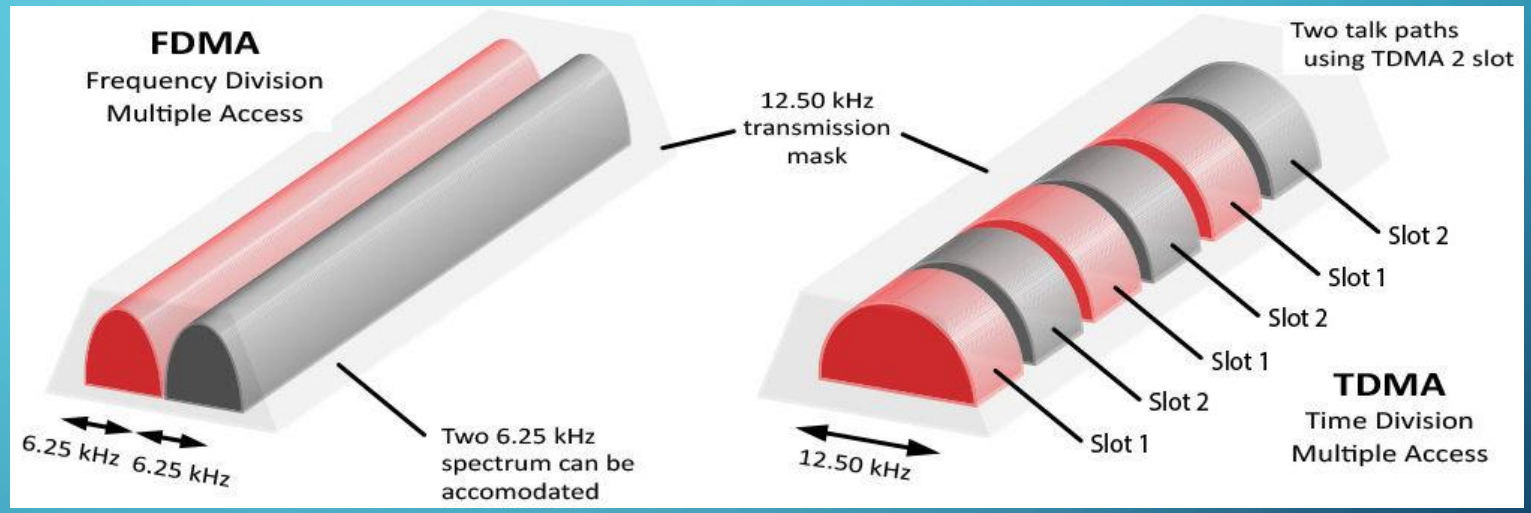

Tech Spec Comparison

	D-STAR	DMR	Fusion
Vocoder (see note)	AMBE+	AMBE+2	AMBE+2
Forward Error Corr.	Voice Only	Voice Only	Voice Only
Modulation	GMSK	4FSK	C4FM
Multiplex Method	FDMA	TDMA	FDMA
Transmission Rate	4.8 kbps	4.8 kbps x 2	9.6 kbps
Bandwidth	6.25 kHz	12.5 kHz	12.5 kHz
Channels supported	1	2	1
Standard Developer	JARL	ETSI	Yaesu

GMSK = Gaussian Minimum Shift Keying
4FSK = 4-level Frequency Shift Keying
C4FM = Continuous 4-level Frequency Modulation
FDMA = Frequency Division Multiple Access
TDMA = Time Division Multiple Access

Note: Newer radios implement the vocoder in the DSP chip

Charlotte Digital Radio Group

BASIS GEBRUIKSMOGELIJKHEDEN WAT KUNNEN WE ER MEE

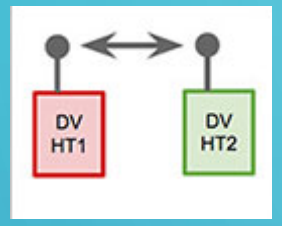

Point to point (rechtstreeks)

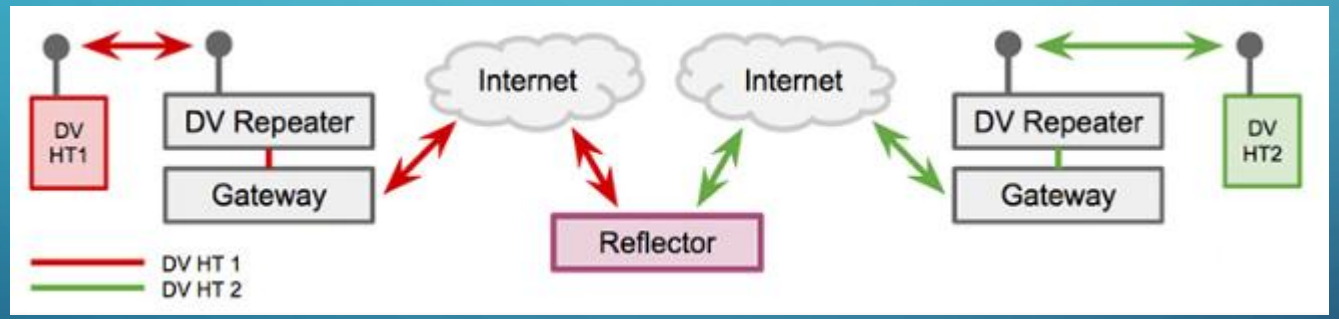

Gebruik maken van een repeater

Dit kan ook zonder tussenkomst van een gateway

VERSCHILLENDE MANIEREN OM EEN REFLECTOR TE BENADEREN

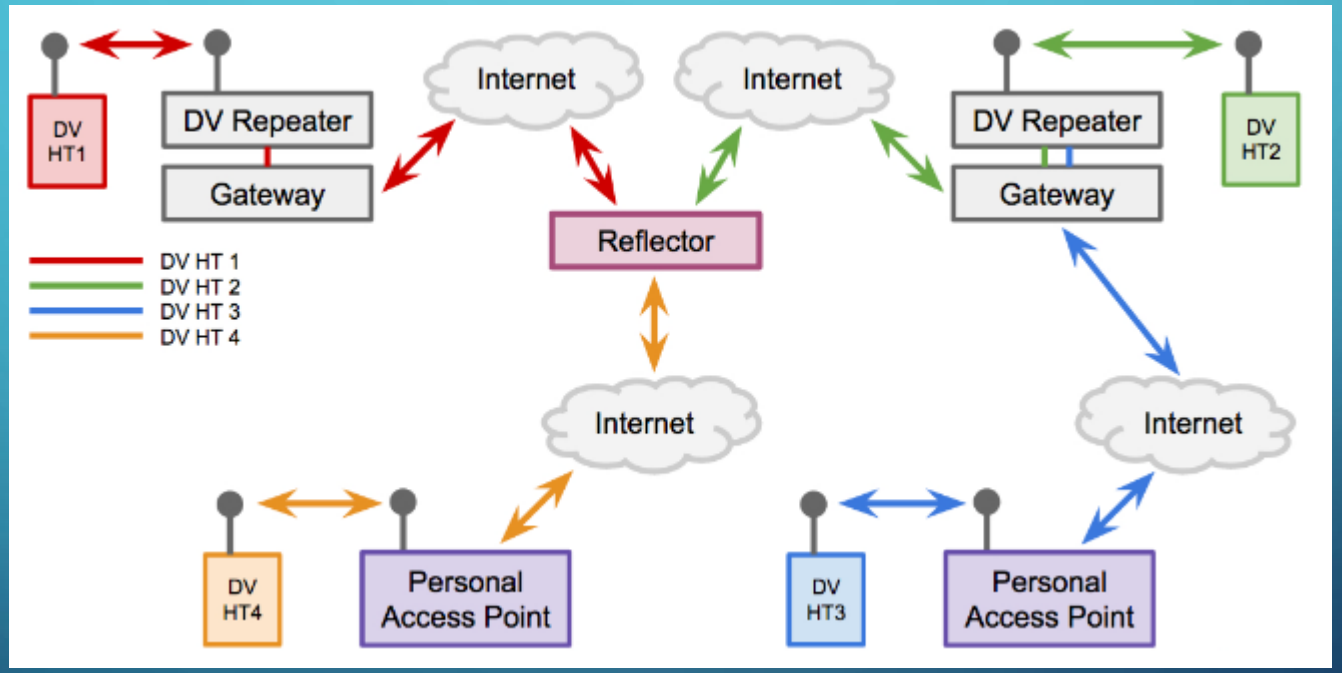

DV IN VOLLE GLORIE

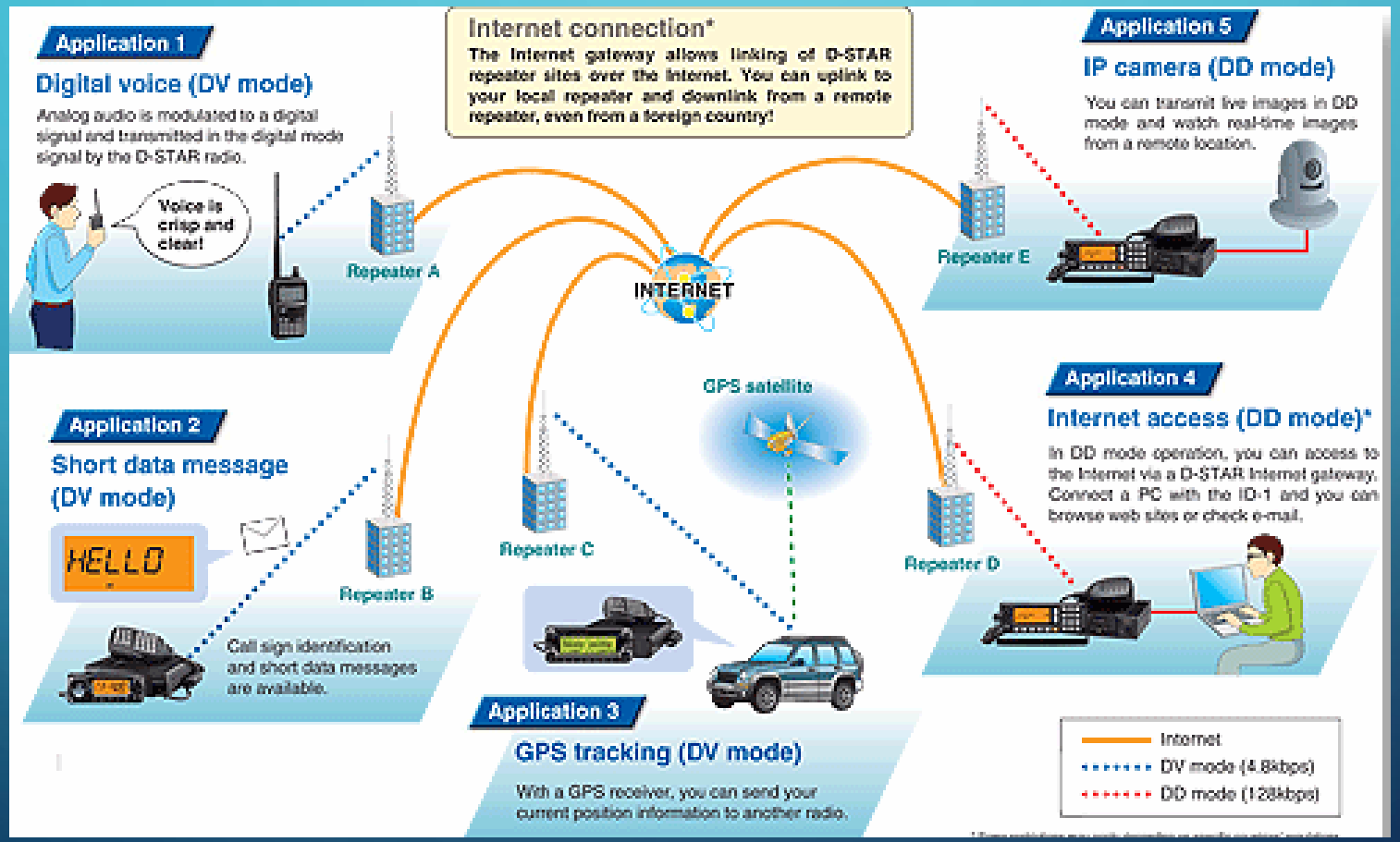

VOOR EN NADELEN VAN DV (ZIJN DIE ER DAN?)

Zonder inspanning geen resultaat

NADELEN

- DV systemen kunnen ingewikkeld zijn (zeker in het begin)
- Configureren van verschillende DV systemen
- Soms duur in aanschaf van apparaten (zenders hotspots en andere hardware)
- De geluidskwaliteit is net anders als analoog
- Verschillende systemen hebben soms een andere aanpak nodig
- Te veel mogelijkheden (door de bomen het bos niet meer zien)
- Voor meeste soorten DV heb je een aparte registratie nodig (deze is wel gratis)

- Gelukkig zijn we er als zendamateurs om elkaar te helpen

VOORDELEN

- Deelname aan een groot nieuw aspect van de radiohobby
- Fijne omgangsvormen tussen amateurs wereldwijd
- Niet afhankelijk van condities
- Door extra registratie geen last van intruders (denk aan NOS)
- Mogelijkheden zijn enorm in vergelijk analoog
- Een grote antenne installatie is niet nodig
- Meer dan 300000 enthousiaste medeamateurs (in 2015 waren er dat 16000 dit aantal groeit iedere dag met ongeveer 2500 per maand)
- Geen last van storing van bv PLC en PV installaties
- Toekomst bestendig
- Er word veel aan zelfbouw gedaan (hotspots ed)
- Grote infrastructuur in binnen en buitenland 10189 repeaters

DV IN VERSCHILLENDE SOORTEN EN MERKEN

ICOM

YAESU

Hytera

KENWOOD

AnyTone®

NU EERST EEN PAAR BEGRIPPEN DIE DADELIJK AAN BOD KOMEN

- Reflectors D-STAR C4FM (een server verdeeld in verschillende modulen)
- Rooms C4FM
- Talkgroups DMR

Het klink allemaal erg anders ,maar komt in grote lijnen op het zelfde neer
Dit zijn plaatsen op servers waar we met DV communiceren

Digital Smart Technologies for Amateur Radio

Digital Smart Technologies For Amateur Radio

- In 2001 ontwikkeld door de Japanse regering en de J.A.R.L
- Kan in het begin best lastig zijn om te configureren
- Gebruikte apparatuur is van Icom en Kenwood
- Werkt met reflectoren
- Werkt met een drietal protocollen D-plus (REF) D-extra(XRF) DCS (DCS) en XLX (geen protocol maar werkt met alle drie samen)
- D-Star is een open standaard
- Registratie is verplicht
- Gebruikers identiteit is het Call sign
- Kan gebruikt worden op bijna alle amateur banden (ook HF)
- Heeft de mogelijkheid tot het versturen van spraak tekst foto's GPS (DPRS)
- Call sign routering
- Zendontvangers zijn relatief duur
- Een van de oudste vormen van moderne DV maar nog steeds actueel

YAESU

System Fusion

YAESU

WIRES-X

Wide-Coverage Internet Repeater Enhancement System

- System Fusion
- Wires-X

Yaesu System Fusion\Yaesu Wires-X

- Ontwikkeld door Yaesu in 2013 speciaal voor amateurdoeleinden
- Verschillende netwerken waaronder YSF en Wires-X
- Wires-X is het originele netwerk zoals Yaesu het heeft ontwikkeld
- Werkt met rooms en reflectoren
- Voor Wires-X is een extra registratie nodig. Voor het YSF en andere netwerken is dat niet nodig
- Is geschikt voor het versturen van foto's GPS data en berichten
- Met Wires-X kun je ook een private call maken en kun je werken over een PDN (personal digital node waar dit is toegestaan)
- Installatie is eenvoudig
- Werken in cross mode is een redelijke optie
- Door de functie Voice Wide Audio over 12.5 khz ipv 6.25 khz
- Zendontvangers zijn goed te betalen.
- Toekomst bestendig (ontwikkeling systemen Hobbyscoop)

DMR
DIGITAL MOBILE RADIO ASSOCIATION

Digital Mobile Radio

DMR (digital mobile radio)

- DMR is ontwikkeld tussen 2005 en 2012 door ETSI (European Telecommunications Standards Institute)
- Het is een professionele standaard die geschikt gemaakt is voor de amateurdienst de eerste amateur toepassingen zijn in 2015 op de markt gekomen
- Het meest gebruikte netwerk voor amateurs is het Brandmeister netwerk
- Voor DMR is een aparte registratie nodig en werkt op een CCS7 nummer
- DMR werkt met Talkgroups
- Het werkt voor Amateurs meestal over 2 tijdsloten (tier 2) en eventueel een collor code (een soort van CTCSS)
- Zendontvangers zijn vaak lastig te configureren dit gebeurt met een code plug
- Zendontvangers zijn relatief goedkoop (behalve die voor de professionele markt
- Je kan naast spraak ook tekst en GPS signalen versturen

Volledige IP systemen voor DV

PE1 PLM

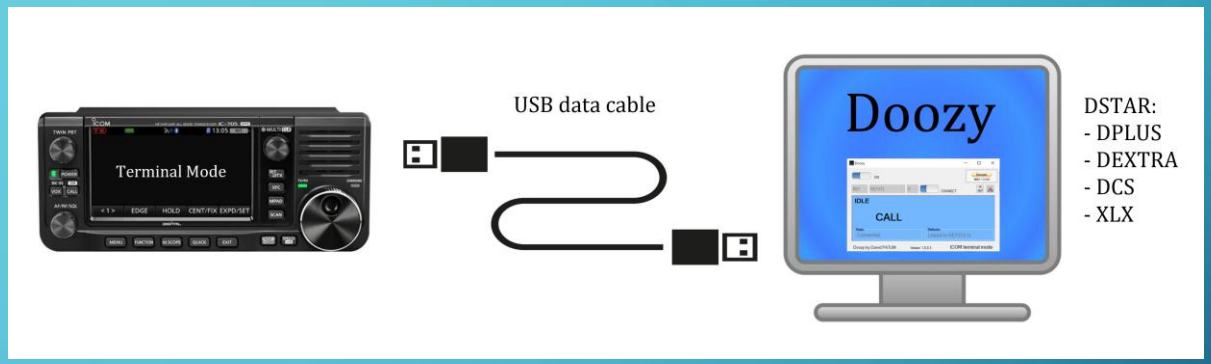

YAESU
WIRES-X
Wide-Coverage Internet Repeater Enhancement System

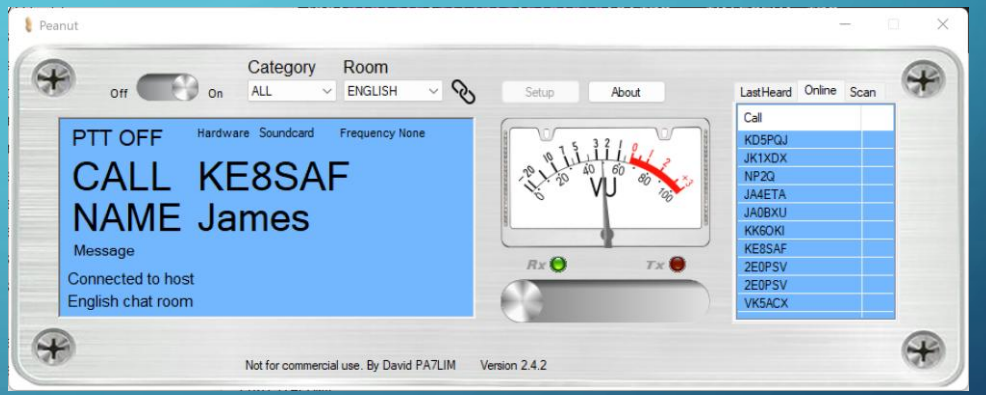

PA7LIM

DV Hotspots en Repeaters

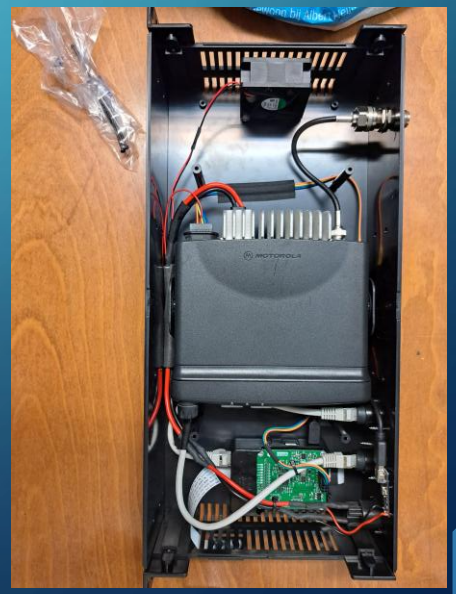

DV LIVE BEKIJKEN EN OF LUISTEREN

http://xreflector.net/

https://brandmeister.network/?page=lh

Hoseline

EUROPELINK

Welke DV mode is nu voor mij het meest geschikt

Vragen

Dank voor uw aandacht!